

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-667-6-27>

THE CONSEQUENCES OF GLOBALIZATION POLICIES ON CULTURAL IDENTITY

НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Kurbanov G. O.

*Doctor of Arts, Senior Lecturer,
Senior Lecturer at the Department
of Sound Engineering
I.K. Karpenko-Karyi Kyiv National
University of Theatre, Cinema
and Television,
Kyiv, Ukraine*

Курбанов Г. О.

*доктор мистецтв,
старший викладач,
старший викладач кафедри
звукорежисури
Київський національний університет
театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого
м. Київ, Україна*

Процес глобалізації в останні десятиліття торкнувся найрізноманітніших сфер людського буття. Безумовно, сьогодні ми можемо говорити не лише про економічну глобалізацію, а й про культурну глобалізацію, яка має свої особливості та динаміку. Варто зазначити, що глобальний культурний розвиток «має яскраво виражену тенденцію до уніфікації локальних спільнот, що проявляється у поширенні спільних цінностей, норм, стандартів, ідеалів, частково універсального характеру» [2, с. 203].

Культурна глобалізація, як і багато інших явищ, має як позитивний, так і негативний вплив на всі сфери суспільного життя. Так, у процесі глобалізації розвинені та країни, що розвиваються, збагачуються у різних сферах життєдіяльності (в економічній, у сфері торгівлі та промисловості), але, з іншого боку, вони часто втрачають елементи своєї національної культури, свою унікальність, почуття незалежності та самостійності.

Як видається, на сьогоднішній день можна виділити 3 основні напрямки у теоретичному розгляді феномену культурної глобалізації: гіперглобалістський, глобалістський (локалізаційний, глокалізаційний) та умовно антиглобалістичне. Якщо перша теорія наполягає на неминучості глобалізації і, як наслідок, уніфікації світового культурного простору, друга стверджує, що процес глобалізації не настільки однозначний, а його витратами в ряді випадків стає феномен локалізації культур, то третя стверджує, що глобалізація, зокрема культурна, взагалі неможлива через специфіку цивілізаційного устрою світу.

До теорій глобальної уніфікації культурного простору можна віднести теорію М. Уотерса. Цей дослідник у своїх теоретичних розробках спирається на постмодерністське бачення світу і, перш за все, на теорію симулякрів Ж. Бодріяра. З точки зору М. Уотерса, саме культура є найбільш піддатливою глобалізації та найбільш глобалізованою сферою на сьогодні. Цей автор зазначає, що культура – це простір образів і символів, які найлегше поширюються без будь-якої прив'язки до конкретної території, на відміну від економіки, політики тощо. М. Уотерс вводить термін «потік симулякрів», який є частиною глобального культурного потоку [1, с. 12]. В результаті глобалізація розуміється ним як сукупність тенденцій, «що ведуть до детериторіалізації соціального, зумовленої експансією символічних обмінів» [3, с. 129].

Очевидно, що ігнорувати глобальні процеси на сьогоднішній день неможливо, оскільки це може призвести до відсталості. З точки зору найбільш радикальних прихильників глобалізації, результати можуть бути ще більш драматичними: неминуче включення у світовий поділ праці у такому випадку перетвориться на частину «глобальної периферії» зі всіма негативними наслідками для нації: втратою економічного суверенітету, культурної та політичної ексклюзивності, духовною деградацією. Виходом з цієї ситуації, на їхню думку, може бути лише відмова від розгляду національної культури як самоцінності. Але водночас протилежна позиція ґрунтується на тому, що існує відчутна небезпека того, що глобалізація може завдати серйозної шкоди національним цінностям, загострити проблеми дотримання соціальної справедливості, наприклад у сфері освіти, відповідно до культурних, етнічних, мовних та інших різниць. Звичайно, процес глобалізації культури сьогодні можна розглядати як беззаперечний факт. При цьому він має чітко виражену західну модерністську спрямованість, коли західні зразки априорі сприймаються як більш розвинені та досконалі. Саме в цьому, на нашу думку, і полягає головна протиріччя глобальних культурних процесів.

Література:

1. Smith A. Is there a Global culture? *Intermedia*. 1992. Vol. 20. No. 4–5. P. 11–12.
2. Wallerstein I. *Utopistics: Or Historical Choices of the Twenty-First Century*. N.Y. 1998. The new press. 93 p.
3. Waters M. *Globalização*. Oeiras. 1999. 95 p.